

Бібліотечний урок „Бути людиною - не дуже просто ”

Телеп'янович Тетяна Іванівна – завідувач бібліотеки Вищого професійного училища № 34

Мета: виховувати в учнів людяність, гуманізм у стосунках, доброзичливість, повагу до людей, великодушність та самопожертву, скромність. Навчати оволодівати мистецтвом спілкування та навичками взаємодопомоги, пробуджувати в учнів щирий інтерес до всього корисного, морального; бажання назавжди зберегти людську гідність. (Слад 1, 2)

Обладнання: Книги В.О.Сухомлинського, мультимедійний проектор, екран, ноутбук, презентація, відео фільми, відео кліпи.

Епіграф:

„Бути людиною - значить не тільки мати знання, але й робити для майбутніх поколінь те, що попередні робили для нас”.

Г. К. Ліхтенберга

Перебіг уроку

I. Організаційний момент

II. Повідомлення теми, мети, епіграфа заняття.

(Звучить приємна мелодія)

Бібліотекар. Учні, сьогодні ми з вами спробуємо перебрати на себе роль філософа. Ми міркуватимемо над темою: **„Бути людиною - не дуже просто ”**.

Не одне покоління замислювалося над питаннями: хто така Людина; для чого вона живе на Землі; що значить бути справжньою Людиною? Проблема Людини й людяності хвилювала людство в усі часи. Ще в V ст. до н. е. китайський філософ Конфуцій писав про те, що „потрібно виховувати в собі людяність та доброзичливість”.

III. Основна частина.

Бібліотекар. Що ж таке людяність, на вашу думку? *(Учні висловлюють свої міркування.)*

Отож, бути людяним - це оволодівати мистецтвом спілкування та навичками взаємної допомоги, радіти успіхам ближніх; любити та жертвувати, плакати та сміятися, переживати та сподіватись. Як кажуть:

Не віджени колючим словом

Того, хто руку подає, -

Так можна навіть випадково

І щастя втратити своє.

Для чого живе людина? Який же слід повинна залишити вона на Землі?

Перш ніж ви почнете міркувати над цим запитанням, послухайте притчу

„Який слід повинна залишати людина на землі?” В.Сухомлинського, великого вчителя, сучасного філософа. (Слайд 3) (зачитується притча)

Бібліотекар. Ось така історія. Як ви гадаєте, у чому трагедія життя цієї людини?

(Міркування учнів.)

Бібліотекар. То що на вашу думку означає бути людиною?

(Виступи учнів)

Перегляд відео фільму „Що означає бути людиною?”

Бібліотекар. І щоб ніколи не відчувати гіркоти життєвого полину, не відчувати у зрілі роки, що життя пройшло марно, потрібно самому собі дати відповідь: у чому сенс мого життя? Що я хочу досягти? Яким я повинен бути?

1. Які риси ви цінуєте у своїх друзях, однокласниках?

(Учні: *чесність, вірність, щирість, доброта, відвертість, підтримка, повага, розуміння, допомога, надійність*)

2. Які риси я хотів би пронести крізь усе життя?

3. Чого нового хотів би набути?

(Відповіді : *Життєві мрії: фінансова надійність, професійний успіх, близькі та вірні друзі, здоров'я і хороши фізичний стан, оптимістичне, впевнене ставлення до життя, хороша репутація серед оточуючих тощо*)

Бібліотекар. Часто кажуть, що у кожної людини є дві дороги. Перша - вузька, безводна, засіяна колючками, повна небезпек. Тільки наприкінці вона стає рівною, з родючими садками. Друга дорога - поросла квітами, сповнена насолод, а наприкінці стає кам'янистою, небезпечною.

Яка вам більше подобається? Яку ви обрали б для себе?

(Міркування учнів)

Бібліотекар. Вам подобається перша. Це добре. Але чому вона така важка?

Ніщо в житті не дається без зусиль, важкої праці. Людина, яка з дитинства навчилася долати перешкоди, допомагати іншим, не піддаватися спокусам, перемагати власну ліню, може стати справжньою. Людиною, домогтися в житті того, чого вона хоче. Є такі чудові слова:

Витри піт солоний із чола,

І трудись, забувши про утому,

Бо людина ціниться по тому,

Що вона зробила, що могла.

Скільки сил у неї вистачало,

Щоб на світі більше щастя стало?

Ми часто нарікаємо на дорогу, якою йдемо, на людей, які оточують нас. Ми забуваємо, що все починати потрібно із себе. Адже кожна

Людина - це маленький світ,

це велика Таємниця,

це - Непрочитана книга, це -загадка.
Ти - сам загадка. Відгадай себе,
І все, мабуть, тоді на місце стане.
Червоне, біле, ніжно-голубе
Відкриється за шторою туману.
В твоїх очах світає небокрай,
А дум плоди, мов яблука на вітах.
Насамперед себе ти розгадай,
Коли ти хочеш інших зрозуміти.

Кожен, хто сидить зараз у читальному залі, вже думає про своє подальше життя. Кожен хоче жити добре, красиво. А для цього перш за все ми повинні подумати про свою душу. Щоб душею ми були добрими, чуйними, щедрими, милосердними. Щоб вміли проявляти небайдуже відношення до людей, творити добро. Що нам потрібно робити, для того щоб бути такими?

(Слайд 4)

Живи, добро звершай!
Та нагород за це не вимагай.
Лише в добро і вищу правду віра
Людину відрізня від мавпи і від звіра.
Хай оживає істина стара:
Людина починається з добра!

Перегляд відео кліпу „Людина починається з добра!”

Бібліотекар. Даруйте людям добро, радість, не чекайте віддачі. Робіть добро тим, із ким ви, можливо, зустрінетеся лише раз у житті. Пам'ятайте, що все повертається, як бумеранг.

Я вірю в силу доброти,
Добро завжди сильніше злого,
Дає наснагу, щоб цвісти
І світлу обирають дорогу.
Я вірю в силу доброти,
Що має долю роботящу.
Що хоче, щоб і я, і ти,
І все було у світі кращим.

В.Крищенко

Найкоротша відстань між людьми - усмішка. Тож частіше усміхайтеся.

Ти знаєш, що ти - людина?
Ти знаєш про це чи ні?
Усмішка твоя - єдина,
Мука твоя - єдина,
Очі твої - одні.

В. Симоненко

Перегляд відео фільму „Притча про добро”

Бібліотекар. Послухайте ось ці вислови. (Слайд 5)

1. „Не чинить зла, воно гидке, і кривди не робить нікому, бо кривда щастя не дає, а зло обмежує свободу”.
2. „Робиш комусь зло - зло повернеться до тебе у сім разів більше, а робиш добро - добро повернеться семикратно”.
3. „Коли людина перестане думати про власне задоволення, а житиме для інших, то вона високо підніметься душею”.
4. „Якщо ти байдужий до страждань інших, ти не заслуговуєш назви людини”. (Сааді)
5. „Від теплого слова і лід розмерзає”. (Народне прислів'я)
То будьмо добрими і чуйними, лагідними і щедрими, бо саме внутрішня краса прикрашає людину. І тільки людина наділена цими благородними рисами.

IV. Узагальнення вивченого.

Бібліотекар. Що значить бути людиною? (Слайд 6)

(На екрані ключові слова „думка” – „слово” - „вчинок” - „звичка” - „характер” - „доля”). Учні висловлюють свої думки.

- Бути благородним.
- Горіти заради іншого так, як горить свічка.
- Бути надією для будь-якого подорожнього.
- Допомогати іншим, турбуватись один про одного.
- Допомогати кожному в біді.
- Своїми діями примножувати кількість щасливих людей на Землі.
- Не бути слабкодушним, безпринципним.
- Не бути байдужим.
- Мати в душі святині.

Бібліотекар. У різних життєвих ситуаціях залишайтеся на висоті. Ніколи не втрачайте віри. Життя смугасте і в ньому чергуються успіхи й невдачі, злети і падіння. У царя Соломона була така каблучка, на якій було вирізьблено „Усе минає”. Пам'ятайте це. І радість невічна, і сум невічний. Пам'ятайте добро. Можна забути того, із ким разом сміявся, але ніколи не забувайте того, із ким плакали. Будьте вищі від усяких пліток, заздрощів, образ. Умійте прощати. Умійте прощати всім, а собі - ніколи.

Пильнуйте за своїми думками,

Вони стають словами.

Пильнуйте за своїми словами,

Вони стають вчинками.

Пильнуйте за своїми вчинками,

Вони стають звичками.

Пильнуйте за своїми звичками,

Вони стають характером.

Стежте за своїм характером,

Бо він визначає вашу долю!

Скарбничка мудрості (Слайд 7)

- Життя, так само, як і байку, цінують не за довжину, а за зміст (Сенека).
- Від руки, що дарує троянди, завжди віє їх ароматом (Китайське прислів'я).
- Усяку людину слід судити за її справами (Сервантес).
- Генії шукають перешкоди, а перешкоди створюють геніїв (Р.Роллан).
- Люди не народжуються, а стають тими, ким вони є (Гельвецій).
- Тоді людина стане кращою, якщо ви покажете їй, якою вона є (А.Чехов).
- Не бійся друзів - найгірше, що вони можуть зробити - це зрадити тебе.
- Не бійся ворогів - найгірше, що вони можуть зробити - це вбити тебе.
- Бійся байдужих. Через їхню мовчазну згоду у світі є і зрада, і вбивство.

Психолог. Кожна людина живе лише один раз. І щоб не сталося у кожного з вас у житті, завжди пам'ятайте, що ви людина. Ніколи не звинувачуйте когось у тому, що вас погано виховали. Ви самі повинні якомога більше працювати над вдосконаленням своєї особистості. Цей шлях важкий і тернистий, але ви молоді і зможете все подолати. І ось тоді у вашому серці навіки оселяться найсвятіші людські почуття - любов, доброта, прощення. Їх не купиш на базарі, в магазині, їх ні в кого не позичиш. Просто треба навчити себе бути добрими, людяними і милосердними.

Як часто ми зриваємо квітку, не задумуючись над тим, що завдаємо їй болю. Як легко зранити серце одним необережним словом, тим самим не залишивши у цьому серці місця для проростання добра. Будьмо добрими і чуйними, лагідними і щедрими, бо саме внутрішня краса прикрашає людину. Відкриймо навстіж своє серце і душу для друзів, близьких і рідних. Життя таке прекрасне, тож поспішайте творити добро на землі.

Бути людиною - не дуже просто,

Бути людиною - геройство в наші дні.

Перегляд відео кліпу „Даруй добро”

V. Підсумок заняття.

Бібліотекар. Життя кожної людини від народження і до смерті минає серед людей. Без їхньої допомоги вона не може навчитися навіть ходити, не кажучи про життєві функції.

Лише у спілкуванні вона пізнає найбільші цінності людського життя, способу життя, світосприйняття, що є необхідною передумовою власного самовираження і щасливого життя. (Слайд 8)

Нехай підсумком нашої розмови будуть правила своєрідного морального кредо учнів групи:

- Усі у групі рівні, незалежно від матеріального стану, статі, національності, поглядів та переконань.
- Кожен у групі повинен відчувати себе у безпеці, ніхто не повинен боятися чи кривдити кого-небудь. Агресивність - ознака слабкості.

- Ніхто не повинен почувати себе ображеним чи приниженим. Нікому не можна вигадувати образливі прізвиська.
- Кожен має право на ім'я, тому звертатися одне до одного потрібно тільки по імені. Д. Карнегі писав, що „...найважливіший звук для людини - це звук її імені”.
- Будь особистістю, відповідальною за свої слова і вчинки. Не обманюй, завжди кажи правду. Не хвалися, особливо тим, що не є твоєю заслугою. Не говори позаочі про людину, скажи одногрупнику прямо про все, а не на вухо другові чи подрузі.
- Ніхто не повинен боятися висловити свою точку зору. Інакомислення - це не злочин.
- Усі повинні поважати право на власність. Без дозволу не брати чужі речі, не ховати чи псувати їх. Особливу відповідальність несе кожен за майно.

Ми сьогодні провели непросту й серйозну розмову. Сподіваюся, що ви були щирі.

Людиною не так - то просто бути,
Бо, болі світу всі сконцентрувавши,
Їх треба через серце пропустити,
Все зрозуміти і не зачерствіти.

Не будьте байдужими до світу, якому можете допомогти. Будьте творцями у своїх помислах! Все життя вимірюється вашим ставленням до світу! Такі висновки ми робимо, завершуючи наш діалог.

ДОДАТКИ

Бібліотечний урок „Бути людиною - не дуже просто”

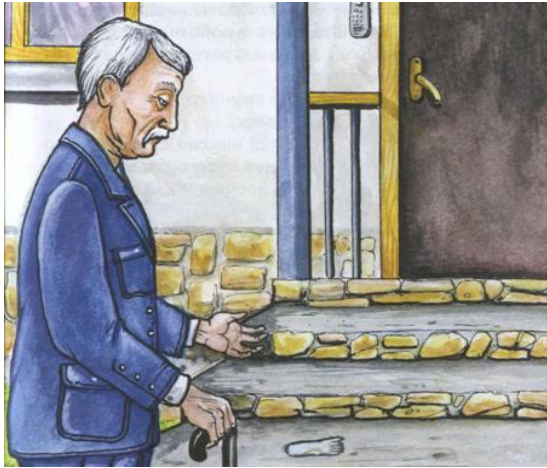

„Бути людиною - значить не тільки мати знання, але й робити для майбутніх поколінь те, що попередні робили для нас”.

Г. К. Ліхтенберга

Мета: виховувати у учнів людяність, гуманізм у стосунках, доброзичливість, повагу до людей, великодушність та самопожертву, скромність. Навчати оволодівати мистецтвом спілкування та навичками взаємодопомоги, пробуджувати в учнів щирий інтерес до всього корисного, морального; бажання назавжди зберегти людську гідність.

Слайд 1.

Слайд 3

Слайд 2.

Слайд 4

1. „Не чиніть зла, воно гидке, і кривди не робіть нікому, бо кривда щастя не дає, а зло обмежує свободу”.
2. „Робиш комусь зло - зло повернеться до тебе у сім разів більше, а робиш добро - добро повернеться семикратно”.
3. „Коли людина перестане думати про власне задоволення, а житиме для інших, то вона високо підніметься душею”.
4. „Якщо ти байдужий до страждань інших, ти не заслуговуєш назви людини”.
5. „Від теплого слова і лід розмерзає”.

Слайд 5

Вислови і правила про людину

„думка” - „слово” -
„вчинок” - „звичка” -
„характер” - „доля”

Слайд 6

Скарбничка мудрості

- Життя, так само, як і байку, цінують не за довжину, а за зміст (**Сенека**).
- Від руки, що дарує троянди, завжди віє їх ароматом (**Китайське прислів'я**).
- Усяку людину слід судити за її справами (**Сервантес**).
- Генії шукають перешкоди, а перешкоди створюють (**Р.Роллан**).
- Люди не народжуються, а стають тими, ким вони є (**Гельвецій**).
- Тоді людина стане кращою, якщо ви покажете їй, якою вона є (**А.Чехов**).
- Не бійся друзів - найгірше, що вони можуть зробити - це зрадити тебе.
- Не бійся ворогів - найгірше, що вони можуть зробити - це вбити тебе.
- Бійся байдужих. Через їхню мовчазну згоду у світі є і зрада, і вбивство.

Слайд 7

Правила морального кредо учнів групи:

- Усі в групі рівні, незалежно від матеріального стану, статі, національності, поглядів та переконань.
- Кожен в групі повинен відчувати себе у безпеці, ніхто не повинен боятися чи кривдити кого-небудь. Агресивність - ознака слабкості.
- Ніхто не повинен почувати себе ображеним чи приниженим. Нікому не можна вигадувати образливі прізвиська.
- Кожен має право на ім'я, тому звертатися одне до одного потрібно тільки по імені. Д. Карнегі писав, що „...найважливіший звук для людини - це звук її імені”.
- Будь особистістю, відповідальною за свої слова і вчинки. Не обманюй, завжди кажи правду. Не хвалися, особливо тим, що не є твоєю заслугою. Не говори позаочі про людину, скажи одногрупнику прямо про все, а не на вухо другові чи подрузі.
- Ніхто не повинен боятися висловити свою точку зору. Інакомислення - це не злочин.
- Усі повинні поважати право на власність. Без дозволу не брати чужі речі, не ховати чи псувати їх. Особливу відповідальність несе кожен за майно училища.

Слайд 8

(Учні висловлюють свої міркування.)

1. Людяністю називають дбайливе ставлення до інших людей. Це здатність співчуття і готовність прийти на допомогу в скрутну хвилину. Людяність виражається у повазі і терпимості, а також доброзичливому ставленні не лише до своїх, близьким, але й до чужих людей. Крім того, людяність припускає самопожертву заради інших. Простіше кажучи, людяність - це не що інше, як гуманізм, тобто людське ставлення до оточуючих.
  2. Думаю, майже всім у дитинстві казали - що найперше у житті - це людяність, бо вона робить людину людиною. Це й справді так - бо гарне відношення до інших, є запорукою такого ж відношення й до тебе.
  3. Слово "людяність" утворено від слова "людина". Оскільки ми люди, ми повинні бути людяними. Це здатність розуміти інших, приймати правильні рішення щодо оточуючих. Це духовність, це - об'єднання всіх найліпших якостей людини. Приємно відчувати до себе повагу, тож і ми повинні бути людяними до інших!
  4. Людяність не сумісна с жорстокістю, бо вона проявляється у доброті, чуйності, ніжності. Один геніальний філософ казав: „Тільки тоді людина є Людиною, коли чинить добрі справи”.
- Налічується нескінченна кількість творів світової літератури, де людяність стає основою, звеличується.

Сухомлинський В. Який слід повинна залишати людина на землі?

Старий Майстер побудував кам'яний будинок. Став та дивується зі сторони. „Завтра в цьому будинку поселяться люди”, - думав із гордістю Майстер. А в цей час біля будинку грався семирічний Хлопчик. Вік скочив на щойно

цементований поріг і залишив на ньому слід своєю маленькою ніжкою.

- Навіщо ти зіпсував мою роботу? - з докором запитав Майстер. Минуло багато років. Хлопчик став дорослим чоловіком. Життя його склалося так, що він часто переїжджав із міста в місто, ніде довго не затримувався, ні до чого не прив'язувався - ні руками, ні душею. Прийшла старість. Згадав Літній Чоловік своє рідне село на березі Дніпра. Захотілося йому відвідати свою Батьківщину.

Приїхав Чоловік на рідну землю. Зустрічається з людьми, називає своє прізвище, але всі тільки плечима знизують - ніхто не пам'ятає цього чоловіка.

Зустрівся по дорозі старенький дідусь та й запитує:

- Щось, можливо, ти залишив після себе? Чи є в тебе син чи донька?

- Ні, не маю я ні сина, ні доньки, - відповів Літній Чоловік.

- Можливо, ти посадив у нашому селі сад чи бодай деревце?

- Ні, не посадив я саду.

- Можливо, ти поле засіяв?

- Ні, не працював я у полі.

- А, можливо, ти вірші пишеш, пісні складаєш?

- Ні, і цього я не вмію.

- Тоді хто ти такий? Що робив ти все своє життя? - з подивом запитав дідусь.

Нічого не зміг відповісти Літній Чоловік. І раптом він згадав ту мить, коли залишив свій слід на порозі одного будинку. Підійшов Чоловік до нього.

Стоїть будинок, ніби вчора збудований, а на порозі - закам'янілий слідок його дитячої ніжки. „Ось і все, що залишиться після мене на землі, - з гіркотою подумав Літній Чоловік. - Але цього так мало! Не так потрібно було прожити своє життя...”

(Виступи учнів)

1.Бути людиною це означає поступатися, зважати на інших, стримуватися, уникати несправедливості, бути терплячим, чуйним, ввічливим.

2.Бути людиною - означає бути патріотом своєї країни. Любов до Батьківщини полягає в готовності захищати її незалежність, працювати на користь своєї країни. Відчуття любові до Батьківщини тісно пов'язане із самою суттю слова „людина”, адже патріотизм - невід'ємна частина душевного світу особистості, її моральності, совісті, її честі й достоїнства. Напевно, саме тому вже багато років у людей існує переконання: справжня людина і патріот - це одне й те саме.

3.Справжня людина постійно повинна займатися самовихованням і самоосвітою, щоб стати самостійною, відповідальною. Відповідальність означає не тільки необхідність усвідомити своє місце в житті своєї родини або всього суспільства, але й усвідомлення наслідків своїх вчинків. З відчуття відповідальності розвиваються чесність і правдивість. Мені здається, що ці поняття є просто невід'ємними від поняття „людина”. Бути чесним потрібно зовсім не тому, що „все таємне завжди стає явним”, а тому,

що чесність і правдивість роблять людину вільною - вільною в прояві своєї особистості. .

4. Я вважаю, що справжня людина повинна обов'язково навчитися поважати, берегти, любити й цінувати природу.

5. Бути Людиною - означає чинити так, як хотілося, щоб чинили з тобою, поважати себе та інших людей. Бути Людиною, а не просто вдавати її із себе, - означає не лише знати, як чинити по-людськи, але й діяти відповідно.

6. Бути Людиною - значить усвідомлювати і нести відповідальність перед своєю совістю і оточуючим світом, а не перекладати її на когось іншого. Любов, чуйність, чесність, розуміння, доброта - це ті якості, які повинні домінувати в людині протягом усього її життя.

7. Справжня людина - це, мабуть, чуйна і обачна людина, яка вміє бачити прекрасне і робити добро. Вона не прагне виділятися, хоча в душі знає, що чимось не така, як всі звичайні люди. Ця людина вміє творити. Не важливо, що. Але те, що вона робить, завжди естетично виразне. Вона цінує друзів, поважає старших і вірить у щастя.

Не знаю навіть, чому, але у цієї людини повинна бути приваблива зовнішність. Бо гірко, на мій погляд, людина буває ідеальна всередині, а потворна - ззовні. Її зовнішність повинна вабити, притягати, а не відштовхувати.

8. Щоб бути людиною, недостатньо просто нею народитися. Потрібно постійно працювати над собою та вдосконалюватися. Бути людиною - це дуже відповідально і складно, неможливо бути ідеальним, але варто до цього прагнути і бути справжнім!

9. Часто ми говоримо: „ти справжній друг”, „ти справжній герой”. Для мене це Людина з великої букви, яка робить користь і собі, і ближнім. Вона повинна творити добро. І не тільки в умовах лихоліття. Хіба мало випробувань випадає у повсякденному житті? Щоб бути справжньою людиною, потрібно, перш за все, бути людяним. Мабуть, кожен із нас бачив, як якийсь лобуряка мучить кошеня чи іншу беззахисну тваринку? Та чи кожен може зупинити його? Справжня людина стає до боротьби за чуже щастя, адже ще Платон стверджував: „Здобуваючи щастя для інших, ми знаходимо його для себе.”

10. Справжня людина завжди виручить і допоможе. Чи то старій бабусі принесе хліба, чи малому сусіду з домашнім завданням. Головне - допоможе. Справжня людина цінує життя. Вона живе одним днем. Але за свій день встигає корисно попрацювати.

11. Людяність, щирість і вміння любити робить нас людьми. І часто саме кохання примушує нас змінитися, стати кращими. На мою думку, якщо людина намагається стати кращою, і у неї це виходить, то вона відчувається щасливою. Але, разом з тим, людина має залишатися собою. Не слід все і завжди робити так, як того хочуть інші, хоча до їхньої думки прислухатися інколи все ж таки варто.

12. Мені здається, що критерієм дій справжню Людину є його совість, тобто

ті моральні та етичні закони, які вкладені в людину його батьками і суспільством, а також виховані ним самим. Кого завгодно може обдурити людей, окрім своєї совісті.

13. Коли я замислююся над сенсом життя, то завжди радію тому, що я існую, що поруч є найдорожчі мені люди, що мені дано милуватися красою навколишнього світу і відкривати цей світ для себе. Водночас приходиться відчувати великої відповідальності за цей світ і гордості від усвідомлення того, що ти людина. Але в саме поняття „бути людиною” кожний вкладає своє значення. І, більшою мірою, саме це значення впливає на дії і вчинки, а іноді, і на хід самого життя. У моєму розумінні, бути людиною - це значить виховати в собі високі моральні якості.

14. Я схилиюся до думки, що бути Людиною - це бути просто людиною, до чогось прагнути і щось втрачати, пізнавати нове, допомагати оточуючим, не боятися робити вибір, жити у злагоді з совістю. Адже у кожного - свій шлях до досконалості.

15. Я гадаю, що справжня людина - це хороший друг, здатний прийти на допомогу, визволити з біди і не заздрити щастю інших людей. І, безумовно, такі шкідливі звички, як алкоголь і наркоманія, ніколи не уживаються з поняттям хорошої людини. А я вважаю, що бути людиною - це значить бути хорошою людиною.

16. Я шаную людей щирих, у яких і помисли, і вчинки викликають повагу. Але в житті буває навпаки: на роботі - передовий виробничник, а вдома - деспот, який тероризує всю сім'ю; у школі - сумлінний учень, а вдома - ледар, який ложки за собою не поміє.

А ще однією рисою, яку я не вибачаю людям, є зрада. Ця риса і у великому, і у малому мені огидна. Зрада несумісна з поняттям „бути людиною”.

Я повсякчас намагаюся стежити за тим, щоб не довелося соромитись своїх помислів і своїх вчинків. Мене надихає вислів А. П. Чехова: „У людині все має бути прекрасним: і обличчя, і одяг, і душа, і помисли...”

17. Бути Людиною - значить жити високодуховним, цілеспрямованим життям, мати свою незламну життєву позицію. Але ще більшої поваги заслуговує така Людина, якщо вона не зреклася людяності після всіх життєвих іспитів.

18. Так, я цілком згодна з тим, що бути людиною непросто. Людиною бути складно, адже це значить мати такі риси, як відповідальність, добросовісність, доброзичливість, чесність, а не просто „вищою істотою”. Для того, щоб зрозуміти, настільки ми люди, нам слід навчитися бачити свої вчинки. Адже часто ми робимо щось, не замислюючись про наслідки і не розуміючи, якими вони можуть бути. Тому нерідко шкодуємо про деякі з них з плином часу. Бути людиною - значить мати родину, друзів, мету в житті.

19. Справжню людину відрізняють благородні риси характеру: ввічливість, порядність, вимогливість до себе й до інших, моральність. Бути людиною означає вміння жити серед інших людей. Завжди необхідно пам'ятати, що я живу на світі не одні. Мене оточують люди. І потрібно поводитися так, щоб

їм було легко і приємно поряд зі мною. Бути людиною - це означає поступатися, зважати на інших, стримуватися, уникати несправедливості, бути терплячим, чуйним, ввічливим.

20.Бути людиною - це якраз і означає відповідати за все. Горіти з сорому за злидні, хоч вони, здавалося б, і не залежать від тебе. Пишатися перемогою, яку здобули твої товариші. І відчувати, що кладучи свій камінь, ти допомагаєш будувати світ.

Учні висловлюють свої думки.

- Бути благородним.
- Горіти заради іншого так, як горить свічка.
- Бути надією для будь-якого подорожнього.
- Допомогати іншим, турбуватись один про одного.
- Допомогати кожному в біді.
- Своїми діями примножувати кількість щасливих людей на Землі.
- Не бути слабкодушним, безпринципним.
- Не бути байдужим.
- Мати в душі святині.

Використані джерела

1. Причепій Є.М. Філософія: Підручник.- К: Академвидав, 2006.- 592с.
2. Сухомлинський. Вибрані твори: в 5 т.- К: Рад.школа, 1976.- 654с.
3. Людина працею велична: Зб.худож.творів для дітей/Упоряд В.Х.Косян.- К: 1900.- 272с.